

Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkui Mindaugui Sinkevičiui

Demokratų sąjungos Vardan Lietuvos l.p.e. pirmininkui Virginijui Sinkevičiui

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkui Aurelijui Verygai

VIEŠAS KREIPIMASIS

Dėl Teisingumo ministrės Ritos Tamašunienės ir jos komandos darbo tęstinumo

2026-06-12

Pasirašiusių organizacijų vardu krepiamės į koalicijos derybose dalyvaujančių politinių partijų vadovus, ragindami išlaikyti Ritą Tamašunienę Lietuvos Respublikos teisingumo ministrės pareigose kartu su jos suburta profesionalia komanda.

Nuo pat ministrės paskyrimo pradžios viešojoje erdvėje buvo matomi nuolatiniai išpuoliai prieš ją ir jos komandą, dažnai siejami ne su profesine veikla ar kompetencija, bet su jų krikščioniškomis pažiūromis, įsitikinimais ir vertybinėmis nuostatomis, ypač šeimos politikos klausimais. Tačiau per visą savo veiklos laikotarpį ministrė ir jos komanda demonstravo profesionalumą, pagarbą skirtingoms nuomonėms ir veikė vadovaudamiesi galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais, taip pat atsižvelgiant į tarptautinius įsipareigojimus.

Ministrė Rita Tamašunienė ir ministerijos komanda dirba plačiame teisingumo politikos lauke. Žmogaus teisių ir pažeidžiamų grupių apsaugos srityje dėmesys tenka vaikų apsaugai, žmonių su negalia teisių realiam įgyvendinimui bei tautinių mažumų teisėms. Baudžiamosios justicijos ir bausmių vykdymo srityje gilinamasi į kalėjimų infrastruktūrą, pareigūnų darbo sąlygas, saugumą ir nuteistųjų resocializaciją. Teisingumo prieinamumo ir teisėkūros kokybės srityje siekiama daugiau ginčų spręsti neteismine tvarka ir tobulinti patį teisėkūros procesą.

Lygiagrečiai komanda veikia tarptautinio bendradarbiavimo srityje — rengiasi Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai, palaiko ryšius su ES ir Europos Tarybos institucijomis, ESBO, Baltijos šalimis, teikia paramą Ukrainai. Ji taip pat dirba santykio su teisine bendruomene srityje (advokatūra, notarai, antstoliai, prokuratūra), intelektinės ir pramoninės nuosavybės apsaugos bei asmens duomenų apsaugos srityse, kurios priklauso ministerijos kompetencijai.

Viešojoje erdvėje ministrė kritikuojama už jos poziciją partnerystės klausimu ir teismų sprendimų neįgyvendinimą. Tačiau norime pabrėžti, jog tokie kaltinimai nepagrįsti dėl teisinio reguliavimo sudėtingumo ir ministrės pareigos laikytis teisės viršenybės principo.

Mūsų nuomone, ministrė nuosekliai ir principingai gina Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintus principus ir siekia, kad esminiai šeimos ir partnerystės teisinio reguliavimo klausimai būtų sprendžiami įstatymų leidėjo (o ne bet ko kito) nustatyta tvarka. Nors teismai, vadovaudamiesi Konstitucinio Teismo 2025 m. balandžio 17 d. nutarimu, pripažįsta partnerystę, tačiau tai daroma nenuosekliai ir nevienodai. Skirtingose bylose partnerystės registravimo pareigos priskiriamos skirtingiems subjektams, (Teisingumo ministerija, Civilinės metrikacijos skyriai, Registrų centras ar netgi Lietuvos Respublika), skiriasi nustatomų įpareigojimų apimtis – partnerystę įregistruoti specialiaje registre, sukurti specialius funkcionalumus, o kai kuriais atvejais konstatuojama, kad tokie reikalavimai apskritai negali būti nagrinėjami civilinio proceso tvarka ir bylos nutraukiamos.

Konstitucinis Teismas savo nutarime panaikino lyčių skirtingumo reikalavimą partnerystės institutui, tačiau Civilinio kodekso 3.229 straipsnio dalies nuostata, jog partnerystė registruojama būtent įstatymų nustatyta tvarka, išlieka galioti. Šiuo metu tokios registravimo tvarkos įstatymų leidėjas nėra nustatęs. Todėl vykdomosios valdžios institucija – Teisingumo ministerija – neturi teisės savarankiškai nustatyti ir/ar sukurti naujo teisinio reguliavimo ar nustatyti partnerystės registravimo procedūrą. Tai prieštarautų valdžių padalijimo principui ir veikti *ultra vires*.

Pabrėžtina, kad viešojoje erdvėje matomas spaudimas ministrei nėra susijęs vien su atskirais administraciniais sprendimais. Jis iš esmės nukreiptas prieš jos vertybinę poziciją šeimos politikos klausimais. Demokratinėje valstybėje politikai turi teisę atstovauti pažiūroms, kurias deklaravo rinkėjams, o prigimtinės šeimos sampratos gynimas negali būti laikomas savaime nedemokratiška ar neteisėta pozicija.

Manome, kad ministrės pašalinimas iš pareigų dėl jos nuosekios pozicijos šeimos ir partnerystės klausimais sukurtų pavojingą precedentą, kai organizuotas viešas spaudimas taptų priemone šalinti politikus ne dėl kompetencijos stokos ar teisės pažeidimų, bet dėl jų pasaulėžiūros. Toks kelias silpnintų demokratinį pliuralizmą ir pasitikėjimą valstybės institucijomis.

Atsižvelgdami į tai, prašome koalicijos derybose dalyvaujančių partijų vadovų įvertinti ne tik viešojoje erdvėje keliamą kritiką, bet ir realius ministerijos darbus, teisės viršenybės principo laikymąsi bei ministrės teisę nuosekliai ginti savo deklaruotas vertybines nuostatas.

Pasirašiusių organizacijų vardu prašome išlaikyti Ritą Tamašunienę Lietuvos Respublikos teisingumo ministrės pareigose ir sudaryti galimybę jai bei jos komandai tęsti pradėtus darbus valstybės ir visuomenės labui.

Pasirašančios organizacijos:

Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija

Laisvos visuomenės institutas

Lietuvos Krikščionių darbuotojų profesinė sąjunga

Rengimo šeimai asociacija

Lietuvos gydytojų asociacija „Už žmogaus gyvybę“

VšĮ „Tiesa išlaisvina“

VšĮ „Kuriu Lietuvai“

Šeimos institutas

VšĮ Šeimos centras „Kartu saldu“

Labdaros ir paramos fondas „Vilties šviesa“

VšĮ „Pagalbos centras“

Vilkaviškio dekanato šeimos centras

Lietuvos tėvų forumas

Socialinės veiklos asociacija Šviesos kampelis

Panevėžio vyskupijos šeimos centras

Sąjunga „Vardan šeimos“

Krizinio nėštumo centras

Labdaros paramos fondas “Vilties kalnas”

Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija